JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ANTONIO LA PERGOLA
5 päivänä toukokuuta 1998 *

1. Käsiteltävänä olevalla kanteellaan Euroopan parlamentti vaatii monivuotisen ohjelman hyväksymisestä yhteisön kielellisen monimuotoisuuden merkityksen korostamiseksi tietoyhteiskunnassa 21 päivänä marraskuuta 1996 tehdyn neuvoston päätöksen 96/664/EY [1] kumoamista. Kanneperuste koskee päätöksen oikeudellista perustaa, joka on EY:n perustamissopimuksen 130 artikla. Kantajana olevan toimielimen mukaan päätöksen oikeudellisena perustana olisi pitänyt olla myös 128 artikla, joka koskee Euroopan yhteisön toimintaa kulttuurin alalla.

Tosiseikat ja asiaa koskevat oikeussäännöt

2. Päätöksen tekemistä edeltävät vaiheet voidaan kuvata seuraavasti: Komissio esitti 8.11.1995 neuvostolle ehdotuksen neuvoston päätökseksi monivuotisesta ohjelmasta Euroopan yhteisön kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi tietoyhteiskunnassa (jäljempänä MLIS-ohjelma). [2] Parlamentti katsoi 21.6.1996 antamassaan päätöslauselmassa, [3] että päätöksen oikeudellisena perustana olisi pitänyt olla EY:n perustamissopimuksen 130 artiklan lisäksi sen 128 artikla ohjelman kulttuuristen näkökohtien korostamiseksi. Komissio kuitenkin pysyi oikeudellisen perustan valintaa koskevassa alkuperäisessä kannassaan, ja neuvosto antoi 21.11.1996 riidanalaisen päätöksen käyttäen pelkästään 130 artiklaa oikeudellisena perustana. Parlamentti saattoi sitten asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi vaatien päätöksen kumoamista.

3. Nyt käsiteltävänä olevan päätöksen oikeudellisen perustan oikeellisuuden arvioimiseksi on yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön [4] mukaan kaikkein ensimmäiseksi tutkittava sen tarkoitus ja sisältö.

Päätöksen ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Tietoyhteiskunnan muotoutuminen avaa teollisuudelle ja erityisesti kieliteollisuudelle uusia viestinnän ja kaupan näkymiä Euroopan

* Alkuperäinen kieli: italia.

1 — EYVL L 306, s. 40.

2 — Tämä ehdotus kuului komission 19.7.1994 antamaan toimintasuunnitelmaan nimeltään Kohti Euroopan tietoyhteiskuntaa: toimintasuunnitelma (KOM(94) 347).

3 — EYVL C 198, s. 248.

4 — Ks. mm. asia C-268/94, Portugali v. neuvosto, tuomio 3.12.1996 (Kok. 1996, s. I-6177).

ja maailman markkinoilla, joille on leimallista suuri kielten ja kulttuurien monimuotoisuus."

Tätä seuraa seuraava toteamus: "Teollisuuden ja alan muiden toimijoiden on kehitettävä soveltuvia ja sopivia ratkaisuja kielellisten esteiden voittamiseksi, jotta ne voisivat täysimääräisesti hyötyä sisämarkkinoiden eduista ja säilyttää kilpailukykynsä maailmanmarkkinoilla." [5]

Kolmannessa perustelukappaleessa korostetaan seikkoja, joita päätös erityisesti koskee:

"Alan yksityinen sektori koostuu pääasiassa pienistä ja keskisuurista yrityksistä (pk-yritykset), joilla on merkittäviä vaikeuksia päästä erikielisille markkinoille ja joita on sen vuoksi tuettava, erityisesti kun otetaan huomioon pk-yritysten asema työllistämisessä."

Neljännessä perustelukappaleessa todetaan nimenomaisesti, että

"on tarpeen rohkaista sellaisen teknologian sekä sellaisten apuvälineiden ja menetelmien käyttöä, joilla pienennetään tiedonsiirron kustannuksia eri kieliä käyttävien ihmisten ja sovelluksien välillä, ja samalla varmistaa käännösten laatu, etenkin erityistä luovaa panosta edellyttävien kirjallisuuden käännösten osalta".

Seitsemännessä perustelukappaleessa korostetaan yhteisön toiminnan tarpeellisuutta seuraavilta osin:

"Kielipolitiikka kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan yhteisön oikeuden huomioon ottaen; kielenkäsittelyyn tarkoitettujen nykyaikaisten apuvälineiden kehittämisen ja käytön edistäminen on kuitenkin toiminta-ala, jolla yhteisön toimet ovat tarpeen huomattavien suurtuotantoon liittyvien etujen ja yhteenkuuluvuuden saavuttamiseksi eri kielialueiden välillä; yhteisön tason toimien on oltava yhteismitallisia asetettujen tavoitteiden kanssa, ja niiden on rajoituttava aloille, jotka todennäköisesti tuottavat yhteisölle lisäarvoa."

Perustelukappaleissa korostetaan lisäksi myönteisiä seurauksia, joita päätöksellä on yhteisön kansalaisille ensinnäkin siltä osin

5 — Toinen perustelukappale.

kuin on kyse "yhdenvertaisista mahdollisuuksista tiedonsaantiin"; tämän tiedon "on oltava saatavilla heidän omalla kielellään", [6] ja toiseksi siltä osin kuin on kyse "erinomaisesta mahdollisuudesta hyödyntää Euroopan kulttuurista ja kielellistä rikkautta ja monimuotoisuutta". [7]

Johdanto-osassa todetaan myös seuraavaa:

"Tietoyhteiskunnan ulkopuolelle jäävät kielet voivat ennemmin tai myöhemmin olla vaarassa syrjäytyä." [8]

Päätöksen päätösosan keskeiset säännökset ovat sen 1 ja 2 artikla. Päätöksen 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Hyväksytään yhteisön ohjelma, jonka tarkoituksena on:

— lisätä tietoisuutta monikielisistä, kieliteknologiaa sekä kielellisiä voimavaroja ja standardeja hyödyntävistä palveluista ja edistää niiden tarjoamista yhteisössä,

— luoda suotuisat edellytykset kieliteollisuuden kehitykselle,

— kielten välisestä tiedonsiirrosta aiheutuvien kustannusten pienentäminen, erityisesti pk-yrityksiä silmällä pitäen,

— osaltaan vaikuttaa yhteisön kielellisen monimuotoisuuden merkityksen korostamiseen.

Tässä päätöksessä:

a) monikieliset palvelut määritellään palveluiksi, joiden avulla viestintä yhteisössä puhuttuja eri kieliä käyttävien välillä on mahdollista,

b) kieliteollisuudella tarkoitetaan sellaisia yrityksiä, laitoksia ja ammatinharjoittajia, jotka tarjoavat yksi- tai monikielisiä palveluja sellaisilla aloilla kuten tietojenhaku, kääntäminen, kieliteknologia ja sähköiset

6 — Ks. 11 perustelukappale.
7 — Ks. kuudes perustelukappale.
8 — Ks. 12 perustelukappale.

sanakirjat, tai mahdollistavat tällaisten palvelujen tarjoamisen."

— täydentävät toimet.

Päätöksen 2 artiklassa määritellään ohjelman sisältö yksityiskohtaisesti:

Mikään näistä toimista ei saisi olla päällekkäinen yhteisön tai kansallisten ohjelmien osana toteutettujen toimien kanssa.

"Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi seuraavat toimet toteutetaan liitteessä I esitettyjen toimintalinjojen ja liitteessä III määrättyjen ohjelman toteuttamista koskevien menettelyjen mukaisesti:

Yhteisön toimenpiteissä otetaan kaikkien suunnitelmien osalta huomioon nykyiset kansalliset, yhteisön ja kansainväliset voimavarojen yhdistämiseen tähtäävät yhteistyöjärjestelyt kääntämisen, terminologian, sanasto- ja sanakirjatyön alalla käytettävissä olevien keinojen hyödyntämiseksi ja päällekkäisen työn välttämiseksi."

— kielellisten apuneuvojen palvelujärjestelmän luomisen tukeminen ja tähän osallistuvien yhteisöjen kannustaminen,

Ohjelman kesto on kolme vuotta, [9] ja sen täytäntöönpanosta vastaa komissio. [10]

— kieliteknologian sekä kielellisten apuneuvojen ja standardien käytön edistäminen ja niiden sisällyttäminen tietokonesovelluksiin,

4. Tämän asian ratkaisemiseksi merkitykselliset perustamissopimuksen määräykset ovat seuraavat:

— kehittyneiden kielen apuvälineiden käytön edistäminen yhteisössä ja jäsenvaltioiden julkisella sektorilla,

9 — Ks. 3 artikla, jossa määritellään myös rahoitusohje ohjelman täytäntöönpanoa varten.

10 — Ks. 4 artikla.

Perustamissopimuksen IX osastossa, joka koskee kulttuuria, oleva 128 artikla on seuraavanlainen:

"1. Yhteisö myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.

2. Yhteisö pyrkii toiminnallaan rohkaisemaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla:

— Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja sitä koskevan tiedon levityksen parantaminen;

— Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen;

— muu kuin kaupallinen kulttuurivaihto;

— taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä kulttuurin alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.

4. Yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan."

Edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi neuvostolla on kahdenlaista toimivaltaa: se voi antaa "yksimielisesti komission ehdotuksesta" suosituksia [11] tai toteuttaa "edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista". [12] Viimeksi mainitussa tapauksessa on perustamissopimuksen mukaan noudatettava 189 b artiklassa määrättyä yhteispäätösmenettelyä.

Seuraavaksi on mainittava XIII osastossa, joka koskee teollisuutta, oleva 130 artikla, joka on seuraavanlainen:

"1. Yhteisö ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että yhteisön teollisuuden kilpailukyvyn

11 — 128 artiklan 5 kohdan toinen luetelmakohta.

12 — 128 artiklan 5 kohdan ensimmäinen luetelmakohta.

kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti:

— nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin;

— edistämään kaikkialla yhteisössä yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;

— edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;

— edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

[— —]

3. Komissio myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen tämän sopimuksen muiden artiklojen nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan päättää erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioissa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettuja toimia.

[— —]."

Oikeudelliset seikat

5. Totean aluksi, että parlamentti ei riitauta sitä, että perustamissopimuksen 130 artikla on asianmukainen oikeudellinen perusta riidanalaiselle toimelle, vaan katsoo, että sen ei pidä olla ainoa oikeudellinen perusta; [13] lisäksi perustana pitää olla 128 artikla. Käsiteltävänä olevassa asiassa on siis kyse siitä, pitääkö riidanalaisen päätöksen tarkoituksen ja sisällön perusteella sillä olla kantajan vaatima kaksinkertainen oikeudellinen perusta vai ei.

13 — Parlamentti kuitenkin katsoo, että neuvosto on virheellisesti käyttänyt sellaisia käsitteitä kuin "kieliteollisuus", joiden olemassaolon kantaja kiistää, korostaakseen päätöksen teollisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Neuvosto vastaa puolestaan perustellusti, että tällainen ilmaus, joka on 1 artiklan toisen kohdan b alakohdassa, tarkoittaa kaikkia talouden toimijoita, jotka eri ominaisuudessa toimivat tällä alalla. Lisään, että mielestäni tämän alan olemassaoloa on vaikea kiistää.

Tältä osin asianosaiset ovat erimielisiä. Parlamentin vaatimus perustuu ennen kaikkea väitteeseen, jonka mukaan riidanalaisella päätöksellä pyritään edistämään kielellistä monimuotoisuutta, joka on olennainen osa Euroopan kulttuuria. [14] Parlamentin mielestä kulttuurinen näkökohta ei ole liitännäinen tai toissijainen verrattuna teollisuuteen liittyvään näkökohtaan. Riidanalaisen päätöksen päätöksen perustana olisi siis pitänyt olla myös 128 artikla.

Neuvoston näkemys on päinvastainen. Se myöntää, että kielellisen monimuotoisuuden edistämisellä on myös kulttuurinen vaikutus, mutta toteaa, että kyseessä on epäsuora vaikutus verrattuna päätöksen välittömään tarkoitukseen, joka on luonteeltaan teollinen. Kaiken kaikkiaan kulttuurinen vaikutus on vain heijastuksenomainen, joten turvautuminen 128 artiklaan ei ole tarpeen riidanalaisen päätöksen perustelemiseksi.

6. En voi yhtyä parlamentin käsitykseen. En nimittäin katso, että tässä asiassa kielellisellä monimuotoisuudella olisi sellainen kulttuurinen arvo kuin kantajana oleva toimielin väittää. Tällaisen kielellisen monimuotoisuuden edistäminen ja turvaaminen on sinänsä neutraalia toimintaa; kyse on ainoastaan siitä, että taataan kyseessä oleville ryhmille mahdollisuus ilmaista itseään omalla kielellään. On vielä tutkittava, ovatko kulttuuriset päämäärät innoittaneet päätöksen päätösosan laadinnassa siten, että kielellinen monimuotoisuus olisi käsitetty osaksi perustamissopimuksen 128 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa mainittua "Euroopan kannalta merkittävää kulttuuriperintöä", vai onko kielellinen monimuotoisuus käsitetty kaupallisia sovelluksia silmällä pitäen; tämä monimuotoisuus nimittäin aiheuttaa kuluja yrityksille ja on toisinaan este pääsylle ulkomaisille markkinoille, varsinkin kun on kyse pienistä ja keskisuurista yrityksistä.

Mielestäni tarkasteltavana olevalla päätöksellä yritetään tavoitella jälkimmäistä, ei ensin mainittua näistä tavoitteista. Lainsäätäjän toiminnan perustana on ajatus, jonka mukaan "*teollisuuden ja alan muiden toimijoiden*" on voitettava kielelliset esteet, "*jotta ne voisivat täysimääräisesti hyötyä sisämarkkinoiden eduista ja säilyttää kilpailukykynsä maailmanmarkkinoilla*". [15] Erityisesti painotetaan sitä,

14 — Suullisessa käsittelyssä parlamentti totesi, että päätöksen kulttuuriset piirteet ilmenevät lisäksi siitä, että sen täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset varat ovat komission talousarviossa osastossa kulttuuri; neuvosto ei ole sisällöllisesti vastannut tähän huomautukseen vaan on pelkästään todennut, että väite on esitetty liian myöhään. Riippumatta siitä, onko parlamentin väite esitetty myöhässä, en pidä sitä relevanttina. En nimittäin käsitä, miten kyseessä olevan ohjelman kirjaaminen komission talousarvioon voisi vaikuttaa siihen, miten yhteisöjen tuomioistuin arvioi päätöksen oikeudellista perustaa; ensinnäkin tässä tapauksessa budjetin hyväksyminen on tapahtunut päätöksen tekemisen jälkeen, minkä lisäksi on täysin mahdollista, että budjettiin kirjaaminen, eikä päätöksen oikeudellisen perustan valinta, on tapahtunut virheellisesti.

15 — Ks. toinen perustelukappale. Kursivointi tässä.

että "pienillä ja keskisuurilla yrityksillä — — n *merkittäviä vaikeuksia päästä erikielisille markkinoille* ja [niitä] on sen vuoksi tuettava — — ". [16]

Tämän päätöksen tavoitteena siis on "— — rohkaista sellaisen *teknologian sekä sellaisten apuvälineiden ja menetelmien käyttöä, joilla pienennetään tiedonsiirron kustannuksia eri kieliä käyttävien ihmisten ja sovelluksien välillä* — — ". [17]

Lyhyesti sanottuna yhteisön ohjelman innoituksen lähteenä ovat selvästi olleet taloudellisluontoiset päätelmät, minkä osoittaa sitä paitsi nimenomaisesti päätöksen 1 artikla, jossa luetellaan tavoitellut päämäärät: "lisätä tietoisuutta monikielisistä, kieliteknologiaa sekä kielellisiä voimavaroja ja standardeja hyödyntävistä palveluista ja edistää niiden tarjoamista yhteisössä" (ensimmäinen luetelmakohta), "luoda suotuisat edellytykset kieliteollisuuden kehitykselle" (toinen luetelmakohta) ja "kielten välisestä tiedonsiirrosta aiheutuvien kustannusten pienentäminen, erityisesti pk-yrityksiä silmällä pitäen" (kolmas luetelmakohta).

16 — Ks. kolmas perustelukappale. Kursivointi tässä.

17 — Ks. neljäs perustelukappale.

Tätä päätelmää vahvistaa sitä paitsi 2 artikla, jossa luetellaan yhteisön toimet edellä mainittujen päämäärien saavuttamiseksi:

"kielellisten apuneuvojen palvelujärjestelmän luomisen tukeminen ja tähän osallistuvien yhteisöjen kannustaminen" (ensimmäinen luetelmakohta);

"kieliteknologian sekä kielellisten apuneuvojen ja standardien käytön edistäminen ja niiden sisällyttäminen tietokonesovelluksiin" (toinen luetelmakohta);

"kehittyneiden kielen apuvälineiden käytön edistäminen yhteisössä ja jäsenvaltioiden julkisella sektorilla" (kolmas luetelmakohta); ja

"täydentävät toimet" (neljäs luetelmakohta).

Myös näissä määräyksissä on kyse teknisluontoisista, kaupallisiin sovelluksiin tarkoitetuista toimista, joilla helpotetaan yritysten kansainvälistä toimintaa. Tätä taustaa vasten on siis arvioitava 1 artiklan neljänteen luetelmakohtaan sisältyvää määräystä, johon parlamentti vetoaa ja joka on seuraavanlainen: "osaltaan

vaikuttaa yhteisön kielellisen monimuotoisuuden merkityksen korostamiseen"; tällä tarkoitetaan ainoastaan sitä, että talouden toimijoille taataan mahdollisuus osallistua maailmanlaajuisille markkinoille ilman, että niiden olisi käytettävä kunkin alueen kieltä ja siten vastattava siihen liittyvistä huomattavista kuluista, jotka vaikuttaisivat niiden kilpailukykyyn. On helppo havaita, että kulttuurista näkökohtaa ei tuoda esiin ja että ainoastaan taloudellisluontoinen huoli mainitaan; tarkoituksena on antaa pienten ja keskisuurten yritysten käyttöön joukko teknisiä apuvälineitä, joiden avulla ne voisivat kieliesteet voittamalla päästä ulkomaisille markkinoille. Toisin sanoen kieltä ei tässä yhteydessä pidetä kulttuurisena välineenä vaan taloudellisen tiedon välityskeinona, eri kansalaisuuksia edustavien talouden toimijoiden viestintävälineenä.

Edellä esitetyn perusteella pidän tarpeellisena myös 12 perustelukappaleen mainitsemista; sen mukaan "tietoyhteiskunnan ulkopuolelle jäävät kielet voivat ennemmin tai myöhemmin olla vaarassa syrjäytyä". Parlamentti viittaa tähän kohtaan ja katsoo, että harvinaisten kielten suojeleminen on selkeästi kulttuurinen näkökohta. Se tekee tässä kuitenkin virheen: lainsäätäjä on halunnut torjua syrjäytymisen kaupan, ei kulttuurin alalla. Tämän takia ryhdyttiin yhteisön toimeen sellaisten teknisten edellytysten luomiseksi, joiden avulla taataan kaikkien kielten läsnäolo markkinoilla.

7. Lyhyesti sanottuna mielestäni vaikuttaa siltä, että riidanalaisessa päätöksessä kielellistä monimuotoisuutta tarkastellaan talouden integraation kautta, ei kulttuurin näkökulmasta. Toisin kuin parlamentti minä en siis usko, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklan neljännessä luetelmakohdassa oleva viittaus kielellisen monimuotoisuuden edistämiseen riittäisi siihen, että parlamentin toivomalla tavalla päätös kuuluisi 128 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuun alaan "Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen"; toistan, että asia on näin, koska päätöksessä kieltä ei pidetä kulttuuriperinnön osatekijänä vaan taloudellisen toiminnan välineenä. [18]

En halua tällä sanoa, että tarkasteltavana olevalla yhteisön ohjelmalla ei sitten, kun se on saatettu päätökseen, voisi olla kulttuurisia

18 — On tuskin tarpeen todeta vielä, etten voi jakaa parlamentin käsitystä, jonka mukaan 130 artikla ei kata osaa päätöksestä, minkä vuoksi olisi pitänyt turvautua 128 artiklaan. Täsmällisemmin sanottuna kantajana oleva toimielin vetoaa 2 artiklan kolmanteen luetelmakohtaan, jossa mainitaan yhtenä toimista "kehittyneiden kielen apuvälineiden käytön edistäminen yhteisössä ja jäsenvaltioiden julkisella sektorilla". Parlamentin mukaan tässä on kyse julkista sektoria koskevasta toimesta, joka ei kuulu 130 artiklan soveltamisalaan, koska tämä artikla koskee ainoastaan yksityistä sektoria. Neuvosto on perustellusti vastannut, että kyseessä olevalla päätöksen kohdalla pyritään turvaamaan "teollisuuden kilpailukyvylle välttämättömät edellytykset", ja yhteisön sekä jäsenvaltioiden hallinnon sujuvuus kuuluu näihin edellytyksiin; käsite julkinen sektori ei myöskään tarkoita vain hallintoa sanan suppeassa merkityksessä vaan myös julkisia yrityksiä.

vaikutuksia, tarkemmin sanoen vaikutuksia eri kansallisten kielten käyttöön. Ohjelman vaikutuksena on antaa talouden toimijoiden käyttöön kielten monimuotoisuudesta aiheutuvien esteiden vähentämiseen sopivia teknisiä apuvälineitä kielenkäsittelyä varten. Kansainvälisissä yhteyksissä vähemmän käytettyjen kielten suojaamista samalla myös helpotetaan keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä. [19] Kuten neuvosto on perustellusti todennut, kyse on kuitenkin ainoastaan epäsuorasta vaikutuksesta, jonka perusteella ei tämän asian ratkaisemiseksi voida katsoa, että riidanalainen päätös kuuluu kulttuuritoiminnan alaan. Ja tämän asian osalta se on ainoa merkityksellinen seikka. Riidanalaisen päätöksen tekemiseksi ei ollut tarpeen turvautua 128 artiklaan. Sitä paitsi yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että ei ole tarpeen turvautua kaksinkertaiseen oikeudelliseen perustaan silloin, kun annettava toimi kuuluu jonkin perustamissopimuksen määräyksen soveltamisalaan ja ainoastaan epäsuorasti myötävaikuttaa jollakin toisella määräyksellä tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseen. [20] Mielestäni tämä periaate soveltuu myös tässä asiassa. Jotta toimen perustana voisi olla 128 artikla, sen välittömien ja nimenomaisten tavoitteiden tulee liittyä tässä perustamissopimuksen määräyksessä määriteltyihin kulttuurisiin toimintoihin.

Esittämiäni päätelmiä vahvistaa 128 artiklan 4 kohdan sanamuoto, jonka mukaan "yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan". Tämä määräys osoittaa, että perustamissopimuksessa kulttuuria pidetään kaiken taustalla olevana arvona, joka saattaa koskea kaikkia yhteisön toiminnan aloja. Mikä tahansa kulttuurinen vaikutus ei kuitenkaan riitä perusteeksi 128 artiklaan turvautumiselle. Tämän määräyksen toteuttamiseksi annettujen toimien on *erityisellä tavalla* koskettava kulttuuria. Perustamissopimuksen 128 artiklaa ei siis voida soveltaa, jos toimella, jolla tavoitellaan tiettyjä yhteisön toiminnan tai politiikan tavoitteita, on myös kulttuurisia vaikutuksia, jotka ovat kuitenkin epäsuoria ja liitännäisiä. Parlamentin kanta tarkoittaisi, että jokainen toimi, joka voi sisältää kulttuurisia näkökohtia, kuuluisi 128 artiklan soveltamisalaan. Tämä seuraus olisi mielestäni vastoin tämän artiklan 4 kohtaa.

8. Päätelmäni on, etten havaitse päätöksessä sen tavoitteeseen tai sisältöön liittyviä seikkoja, joiden perusteella se voitaisiin luokitella yhteisön toiminnaksi kulttuurin alalla, jolloin sen perustana olisi pitänyt olla myös 128 artikla. Toistan, että kielellisen monimuotoisuuden edistämistä tarkastellaan päätöksessä kaupalliselta kannalta, ja olemassa olevat kulttuuriset näkökohdat ovat vain epäsuora ja liitännäinen seuraus suhteessa päätöksen päämäärään ja sisältöön.

19 — Vaikutuksia voi kuitenkin ilmetä myös talouselämän ulkopuolella sanan suppeassa merkityksessä, olkoonkin epäsuorasti ja tulevaisuudessa: ks. kuudes perustelukappale, joka korostaa mahdollisuuksia, joita tietoyhteiskunnan synty tarjoaa Euroopan kansalaisille kulttuurin alalla.

20 — Ks. asia C-271/94, parlamentti v. neuvosto, tuomio 26.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1689).

Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

— hylkää Euroopan parlamentin kanteen;

— velvoittaa kantajana olevan toimielimen vastaamaan oikeudenkäyntikuluista.